

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun
nedelj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 8.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 277.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, 5. decembra 1910.

Cekovni račun 48.917.

Leto II.

Politični odsevi.

Za Miklavža in Božič — nove davke. — Iz sobotne seje državnega zbora. — Vseučiliška vprašanja. Kompromis? — Di San Giuliano o razmerju med Avstrijo in Italijo. — Volitve na Angleškem.

Baš za Miklavža je razveselil v soboto finančni minister Bilinski avstrijske davkoplačevalce z novico, da bo treba misliti l. 1911 na nove davke. Že novi proračun je sestavljen tako, da se bode pri največjem varčevanju moralo porabiti rezerve, katere so se nabrale v nekaterih resorjih zadnja leta. V letu 1912 pa bi moral na vsak način nastati deficit in država bi morala najeti novo deficitno posojilo kakor se je to zgodilo za letošnje leto. Ergo, treba novih davkov. To je kratka in tako vražje jasna ministerska logika. L. 1911 bodo torej naši ljudski poslanci sklepali po izjavi Bilinskega o monopoli na vžigalce, o zvišanju davka na žganje in dedščine. Z neko zadovoljnostjo lahko konstatiramo, da je izginil iz davčnega buketa, ki nam ga prezentira Bilinski za Miklavža in Božič takozvani vinski davek, kateri je vzbujal lansko leto po naših deželah toliko hude krvi. Glede monopola na vžigalce je izjavil minister, da je rešitev tega vprašanja tehnično in socialno zelo težavna. L. 1912 stopi namreč prepoved fosforja za rabo v tovarnah v veljavo in tedaj se bo treba odločiti za to, ali se pusti manjše tovarne za vžigalce poginiti ali pa jim omogočiti eksistenco z njihovimi delavci vred. Dohodki iz višjih dohodkov davka na žganje pa bi se naj porabili za sanacijo deželnih financ. Škoda, da se finančni minister ni bavil s »socialnimi« težavami tega davka in pa z nekoliko čudno mislijo, da bodo odslej žganjarji dobrotniki in rešitelji deželnih financ. No — zadnja beseda še ni rešena ne o enem ne o drugem davku. Saj se je pokazalo pri vprašanju o emisiji zakladnic in šele pred nekaterimi dnevi v draginjski debati, da vladna »večina« ne stoji na bogve kako trdnih nogah. Najbolj komično ulogo igra pri tem nedvomno nemško-nacij. zveza: danes je vladna, jutri za ulico in volilce proti vladi. Novi davki, draginja — vse to se nam obeta iz parlamenta. Pravi se, da sede tam voditelji naroda in njegov »cvet«: pa videli smo, da se je končala draginjska debata samo z dovoljenjem uvoza nekih tisoč kg argentinskega mesa, od katerega ne bomo imeli na Sp. Štajerskem prav ničesar in če bi se tudi meso spravilo sem k nam, bi imelo malodane isto ceno ko domače. Reklama z argentinskim mesom je navaden švindel — in še tega tako lahko dovoljivega falsi sredstva proti draginji se je branila vlada. Draginja kruha in vsega drugega ostane v veljavi kakor poprej. Nikdo v celem parlamentu ne ve za njo druge od pomoči ko kričanje in premlevanje fraz ali pa sredstva, ki so neizvedljiva. In eto, pridejo davčne predloge. To bo zopet demagogije, krega, prepira! Vlada bo

čakala, da se pene demagoških govorov razgube in ker ne bode nikdo vedel pomagati, nikdo si ne upal predlagati reforme sedanjega zavoženega davčnega sistema — pa bode zbornica z nekako tragikomično rezignacijo dovolila celi ali vsaj delni vladni davčni buket.

Z istim neprijetnim čustvom rezignacije in obupa smo čitali tudi poročilo o sobotnem Verstovškem deviškem govoru v parlamentu. Stare, navadne in vedno ponavljane tožbe o naših sodnih razmerah. Fraze, tuintam tudi kakšni novi ocvirki o sedajni justici na Sp. Štajerskem — malo krika nemških nacionalcev zraven in vse ostane pri starem. Kajti jeden član naše večine »protestira« v parlamentu, celota pa ne game z mazincem in da celo po časopisju našemu dobremu in vernemu ljudstvu pripovedovati, da so ji ljubši nemški ko slovensko »liberalni« sodniki. Poleg Verstovške je govoril v soboto prvič v parlamentu tudi prvi dalmatinski naprenjak dr. Smolaka. Češki listi podčrtujejo njegov siguren nastop, politično verziranost in pa krasen govor. Zapisati je tudi treba Sylvestrovo izjavo, da hočejo Nemci zavzeti v Avstriji isto pozicijo, katero so imeli poprej — v dobi avstrijskega patriotizma v predmarčnih časih.

Jutri se vrši seja klubovih načelnikov, v kateri se bode govorilo o delovnem programu parlamenta. Proračunski provizorij pride po sredi najbrže že v odsek; potem pa se bode zbornica bavila z bančnim vprašanjem. Referent za bančno predlogo je dr. Ploj. Mnogo političnega interesa se posveča sedaj seveda vseučiliškemu vprašanju. Prvo branje proračunskega odseka bo, kakor omenjeno, v sredo končano in treba bo misliti na delazmožnost proračunskega odseka, v katerem je še de facto vedno v veljavi obstrukcija proti predloženi zadevi glede italj. pravne fakultete. Rusin se te dni zelo trudi, da bi dosegli junktim med ustanovitvijo rusinskega vseučilišča in italj. pravne fakultete. Vlada se protivi — ali mogoče se bo dalo zbiti za nje kaj koncepcij. Jutri gredo k Bienertu v avdienco zastopniki jugoslov. vseučiliškega odbora, dr. Ploj, Povše in Šusteršič. Nemški listi vedo včeraj povedati, da vlada pripravlja kompromis v tej smeri, da bi se dovolile slovenske docenture v Pragi ali Krakovu in pa priznali izpiti na zagrebškem vseučilišču tudi za avstrijsko državno polovico. Po naših tozadevnih informacijah še jugoslov. vseučiliškemu odboru ni ničesar znano o kakem kompromisu in se mu tudi še ni predložil noben tozadevni predlog. Zdi se nam, da se bode cela zadeva poravnala mirnim putem — tako vsaj, da bomo zopet za korak bližji uresničenju naših želj po vseučilišču.

Kljub ozko odmerjenemu prostoru si ne moremo kaj, da se ne bi nekoliko obširnejše dotaknili

govora, ki ga je imel italj. minister za zunanje zadeve Di San Giuliano v petek dne 2. decembra v italjanskem parlamentu. Govoril je o razmerju Italije do trozveze, osobito do Avstrije. Bil je to običajno »diplomatičen« govor, kateremu nikdo ne veruje in ki je, kakor se pravi derrière-pensée vsakega ministra vnanjih zadev po enkrat na leto, kakor se spominjamo, celo turškega. Cel svet ve, da napačenja Italija do skrajnosti svoje finančne sile za oboroževanje na morju in kopnem; sovražne namere kaže neprestana dislokacija čet v Benecijo, vsak čas slišimo o sovražnih izjavah irredentov in prijatelji irredente je bojda sam sveti oče Pij X.; Italija izpodriva naš izvoz v Črni gori, Albaniji, Turčiji in na Balkanu sploh. Koliko časa je od tega, kar so resni možje v Italiji študirali na to, kako bi popolnoma zaprli Jadransko morje z utrdbami na italjanski in albanski strani? Naši oficijozni malo pišejo in poročajo o tem, za to pa tem več francoski listi. A markiz Di San Giuliano je v petek zatrjeval, da nima italj. zunanja politika nobenih zahrbtnih misli in da je edini cilj trozveze zasigurati mir in statusquo v Evropi kakor na Balkanu. V interesu Italije je, da ostane močno Avstroogersko in narobe; obema državama je le na tem, da si ohranita moč in ugled vevlasti. Torej — več vojakov in več vojnih ladij. V Italiji in Avstriji. In mi davkoplačevalci nosimo ogromne stroške tega miroljubnega oboroževanja.

Do četrta dne v soboto je bilo v Angliji izvoljenih 34 liberalcev, 62 unijonistov, 5 socij. in 4 Irci (Redmondisti); vsi ti poslanci niso imeli protikandidatov. Izvoljen je tudi Redmond sam. »leader« Ircev in pa unijonista Chaplin, biv. minister in odličen pristaš obrambnih carin, ter Aclandhood, eden izmed glavnih unijonistič. priganjačev. Irskih poslancev, izvoljenih brez protikandidatov, bode brezdvomno še mnogo več. Novejša poročila pravijo, da je volilni boj miren. Omejuje se sedaj največ na govorni dvoboj med šefom sedanje liberalne vlade Asquithom in vodjem unijonistov, lordom Balfourjem. Razporeženje na borzi, ki je docela konservativna, je proti liberalcem; vladni papirji so nekoliko padli. Sodi se, da bo število liberalcev zopet nekoliko padlo in da bo liberalna vlada še bolj odvisna od Ircev ko je bila doslej. Sicer pa unijonisti nimajo več toliko uspeha z agitacijo za tarifno reformo in proti »nemški nevarnosti«.

Dnevna kronika.

Češko sokolstvo proti klerikalizmu. Kakor smo že poročali, je občni zbor češke Sokolske zveze sklenil, da se v sokolska društva ne sprejemajo člani klerikalnih organizacij. Najprej je govoril dr. Scheiner o sokolstvu in klerikalnih telovadnih društvih, in se je postavil končno na stališče, da bi

LISTEK.

Večer pred Miklavžem.

Dan se umiče zimskemu mraku, tistim pošastnim sencam, ki pridejo nenadoma kot usoda in prestrašijo srce. Še pred trenutkom so razločevale oči obronke daljnih gora in obrise po beli krajini raztresenih koč, sedaj pa vidijo v daljavi le enolično temo in nizko nebo nad seboj, ki visi, kakor raztrgan siromakov plašč. Bogve kaj se godi gori nad temi teme sitimi oblaki. Nemara leskečejo zvezde, lepše in sijajnejše kot v majevih nočeh. Med njimi plove mesec in nevoljno godrnja nad trmastimi oblaki, ki se nočejo niti za hip razmakniti, da bi pogledal na svojo ljubljeno zemljo. Ali pa se lovijo tam gori angelji, okrogločrni krilatci božji, in nagajajo dobremu starčku Petru, ko si zaman prizadeva, da bi jih spravil spat. Otroci, pravi, ubogajte, če ne vas zatožim pri Bogu Očetu! In pridni krilatci ubogajo; sklenejo roke na molitev in splavajo v dolgih, belih vrstah skozi nebeška vrata v svetli raj. Nekaj razposajenih pa ne uboga; še bi radi skakali, lovili se, skrivali se med zvezdami. Tiste razposajene mora poloviti urnopeti nadangelj Gabriel. Pod pazduho jih znoši pred nebeški tron, kjer morajo izmoliti za kazen pet očenašev prav počasi in na glas.

Ampak nocoj je tam gori med nebom in oblaki praznično in slovesno kakor v naši farni cerkvi pred polnočnicami. Vse je pometeno in svetlo, nadoblačni mežnar, mrzli veter, je opravil vestno

svojo dolžnost. Nobenega angelja ni, le zvezde so in mesec med njimi, če je. Svečana tišina pričakuje dvoje odličnih gostov, svetega Miklavža in nesvetega hudička. Hudiček je pravzaprav že tam, saj je sirota komaj čakal na nocojšnji večer. Že ob treh popoldne se je podvzval po peklu, delal frizuro, krtačil rožičke in rep, zijal se v zrcalo in končno ogrnil svoj peklenski ornat. Ni šala z mogočnim Miklavžem hoditi po svetu! Po bliskovo je zletel iz pekla k nebu in se prav čedno in ponižno postavil tik nebeških vrat. Med potoma se je ujelo na njegov kosmati rep nekaj zgodnjih čarovnic, misleč, da je tudi nocoj razporežen za njih pregrešne burke. Toda parkeljček jim je razložil pomen današnjega večera, in ko le niso odjenjale, jih je prav peklensko osuval. Bil je že tudi skrajni čas, zakaj nebeška vrata so se začela odpirati. In je prišel...

Oj, kako lep je sveti Miklavž! Da ima škofovsko kapo, palico in dolge, bele ruse, to veste vsi, da nosi seboj nocoj velikih reči, to tudi veste. Ampak tega ne veste, da je z vsakim letom starejši, letos ves shujšan in klavrn. Pa vsejedno, še zmirom lep, še zmirom vreden radostnega pričakovanja! Peter mu je pomagal čez nebeški prag, kjer ga je čakal hudiček in se mu spoštljivo poklonil.

— No, taffel, ali si pripravljen na pot? ga vpraša Miklavž dobrovoljno.

— Sem, sem! Jeclja hudiček in pade Miklavžu pred noge, tako ponižno, kakor zna samo ubog hudiček.

— Pa pojdiva! A kam naprej, kaj misliš?

— Ko bi mogel, ko bi smel...

— No le povej, nič se ne ženiraj!

— V Slovenijo naprej! Ta je najbolj krščanska in največ otrok je tam. Tam so namreč tudi odrasli ljudje po večini še otroci. Celo leto prosijo, tarnajo, tožijo, pa nič ne dobijo. Da vsaj danes ne bodo prikrajšani!

Vidite, kako je takle hudiček dober. Edino takle hudiček še spregovori za nas dobro besedo!

— Naj se zgodi po tvojem nasvetu in po moji volji! pravi oholo Miklavž in zajaše hudička.

Preletela in siloma predrla sta oblačne ovoje visoko nad nami obtala. Miklavž vpraša osorno:

— Ali je tu Slovenija?

— Tam doli!

— Zdi se mi, da naju že itak čakajo. Pogledam, kaki ljudje so to!

Vzame iz žepa daljnogled in ga nastavi. Hudiček vzdihuje pod njim, ves znojen je že...

In doli čaka Slovenija. Ta naša uboga, pridavljena, uplašena, zaslužnjena... Dežela, ki zmirom uboga in prosi, zemlja čudežev in žalostnih pesmi. Presladka Kanaan naših nemirnih src, krajina zahajajočega solca, nad katero krožijo preplašeni golobje, hrepenenja pljani in svobode željni. Čaka Slovenija čudeža, veseli se svetega Miklavža!

Zbrali so se ljudje po stanovih, po starosti, strogo se ločili po veri in srcu.

Po holmih, po bregih, po mičnih dolinah mr-goli črnega ljudstva, valovi uboga raja, naš kmet, naši otroci, naša beda, mi!

— O, sveti Miklavž!

— Kake so vaše prošnje?

ne bilo prav, izločiti koga od sokolstva vsled tega, ker je član klerikalnega društva. »Sokolstvo bi se s tem vzdalo svoje vzgojevalne naloge. Ne bilo bi niti demokratično postaviti okoli sebe zid duševnih plemenitajev. Z zmerjanjem in odstranjenjem se še nikogar ni prepričalo o njegovi zmoti. Sokolstvo je za ves narod in njegova naloga je, vzgojevati ves narod. S tem, da se jih izločuje, bi se nudi klerikalcem samo izgovor in pretveza za ustanavljanje »Orlov«. — Po dolgi debati se je končno sprejela sledeča zanimiva resolucija: »Sokolstvo, izpolnjujoče naloge, katero mu je narod poveril, s pospeševanjem telesnih in duševnih moči češkega ljudstva, skrbi za to, da bi se na podlagi zboljšane telesnega zdravja in kreposti omogočil in pospešil svobodni razvoj duševnih zmožnosti češkega človeka. Če se naj to godi na naravni način, tedaj se mora v obeh smereh varovati individualne zmožnosti posameznika, kateremu naj telovadba na eni strani nudi svobodno polje za vsestranski razvoj njegovega telesnega organizma, na drugi strani mu naj pa društvene naredbe nudijo možnost, da si vzgoji in obvaruje svobodno moralno prepričanje v mejah splošno priznanih moralnih načel. Sokolstvo se je ravnalo vedno po teh načelih in jih varovalo v svojih vrstah in gojilo svobodno in pravno prepričanje posameznika z ozirom na socialno razporeditev ali politično, gospodarsko ali versko, v kolikor odgovarja prej omenjenim zahtevam in narodnemu poslanstvu Sokolstva. Obenem je pa zahtevalo od svojih članov razen pravne neodoljivosti tudi ozirom na prepričanje drugih. To velja torej tudi o verskem prepričanju posameznika, in zato z vso energijo zavračamo umetno in strankarsko ustvarjeno trditev, da se v naših vrstah agitira za sovraštvo proti verskemu prepričanju, in to tembolj, ker moramo na to delovati, da postane vera privatna zadeva vsakega posameznika. V zadnjem času so se opomogli v našem ljudstvu stremjenja, ki izrabljajo versko mišljenje širokih vrst za strankarske namene v prosepah stanovskih interesov in ustanavljajo na verski podlagi različne organizacije, s katerimi skušajo doseči vpliv na javne zadeve in na narodovo življenje v škodo pravice, prosvete in napredka njegovega. S temi stremjenji se hoče uničiti zaupanje našega ljudstva v najvažnejše narodne institucije. Tako se na temelju nerodnih laži v poslednjem času ustanavljajo društva takozvanih »Orlov«, ki stoje v službi nam sovražnih faktorjev, z jasnim namenom, da se zmanjša pomen in ovira delovanje sokolskih društev, proti katerim se na nemoralen način agitira in vodi na vseh straneh boj. S svojim delovanjem škodujejo »Orli« celokupnim interesom našega naroda. Njihova organizacija je zgrajena na načelih, ki nasprotujejo razvoju našega naroda, duhu narodne samozavesti, demokratičnosti in svobode vesti, ki veje iz gibanja husitskih dob, in z uničevanjem Sokolstva ne škodujejo in pretresajo samo enotnosti naroda na zunaj, temveč škodujejo tudi njegovemu notranjemu razvoju. Sokolstvo, zbrano na današnjem shodu, iznova proglašuje svoje stališče absolutne svobodomiselnosti v vprašanju verskega prepričanja vsakega svojega člana in obsoja to počenjanje klerikalne stranke sploh, kateremu hoče nasproti postaviti večjo skrb, svojo lastno delovanje, sistematično širjenje in vglabljanje svojega dela za izobrazbo in zboljšanje češkega ljudstva. Obenem se pa strinja s tem, da se v nobeno sokolsko društvo ne sprejemajo člani klerikalnih društev in taki, ki vedoma služijo klerikalnemu stremljenju.«

Kaznivost govora, ki se — ni držal. Veliko pozornost je vzbudila razsodba najvišjega sodišča na Dunaju. Ono je namreč pred kratkim izreklo, da se lahko kaznuje govornik, ki ni držal govora, ako je imel namen govoriti in ako je vsebina bila proti kazenskemu zakonu. Pri deželni sodnji v Trstu je bil zatožen nek soudeležnik kongre-

sa »Democrazia sociale italiana« radi vsebine govora, kolega je — hotel držati, a ga ni držal, ker se je zborovanje prej razpustilo. Koncept tega govora je prišel v roke vladnega zastopnika in potem državnega pravdnika, ki je v njem našel dejstvo razžalitve Veličanstva s tem, da je nameraval govornik nastopiti in držati govor. Bil je radi tega obtožen, a deželna sodnja v Trstu je oprostila dotičnika, ker je v tem slučaju videla le nezaključeno pripravljeno dejanje. Kasacijski dvor je ugodil ničnostni pritožbi drž. pravdnika ter zavrgel oprostilo razsodbo in stvar se je spet odkazala na prvo inštanco na zopetno obravnavo. S tem, da je soudeležnik kongresa vzel koncept govora s seboj na kongres in s tem da je bil govor napovedan in na programu, se je volja dotičnika držati govor pokazala na tako karakteristični način, da bi se govor gotovo držal in bi se tako izvršilo kaznivo dejanje. Obtoženec je napravil po § 8. k. z. kaznivi poskus, čegar izvedbo je preprečila policija. Za udeležitev kaznjivega namena ni bilo potrebno, da bi bil obtoženec faktično moral začeti govoriti. Ali je koncept govora sestavil sam, ali ga dobil od tretje osebe, da ga prečita pri zborovanju, ni odločilno.

Škof Buconjič v Mostaru — umira. Kakor se poroča iz Mostara, umira 80letni škof Paskal Buconjič. Še do pred kratkim je bil starček telesno in duševno čil. Škof Buconjič je zavzemal med bosanskimi Hrvati odlično stališče; v zadnjih letih se je politično izkazal kot prijatelja »Zajednice« in je bil nasprotnik politike nadškofa Stadlerja.

Meksikanski predsednik Porfirio Diaz je dne 1. t. m. v osmič nastopil mesto predsednika kot 80leten starček a še čil in zdrav. Prvikrat je bil Diaz leta 1876 izvoljen predsednikom republike in sicer za dobo štirih let. Ker po takratnem zakonu ni mogel nikdo biti več nego dvakrat zaporedoma izvoljen predsednikom republike, je nasledoval Diaz od l. 1880 do 1884 general Gonzalez. Med tem so tozadevni zakon spremenili in l. 1884 je bil zopet izvoljen Diaz, ki je od tedaj neprenehoma na čelu meksikanske republike. Ker traja volilna perioda 6 let, ostane Diaz predsednik do 1. decembra 1916. Ker pa njegovi nasprotniki zahtevajo, da se Diaz odpove predsedstvu, je izbruhnila najnovejša ustaja. Meksika je pod vladno Diaza splošno napredovala, gospodarski in kulturno. Glavno mesto Meksike šteje s predmestji vred 750.000 prebivalcev ter ima veličastno katedralo, več sijajnih palač, gledališč itd. Iz Meksike je došlo uradno obvestilo, da vlada sedaj popolen red v vsej republiki, izvzemši nekaterih okrajev Chihuahua, kjer vladne čete zasledujejo posamezne revolucionarne skupine.

Odborova seja »Matice Slovenske« dne 2. dec. 1910. — Predsednik omenja zasluge g. prof. Pletersnika ter mu čestita za njegovo 70letnico. — Ker je v mestnem domu lovska razstava, se »Vrtačova Akademija« priredi v veliki dvorani Narodnega doma (v nedeljo, dne 11. dec. ob pol. 11. uri). — Dopis ravnateljstva dež. muzeja o študijah o slovenski hiši pride v meritorno razpravo v tehničnem odseku. — Prezidij c. kr. finančnega ravnateljstva je dovolil, da g. prof. Pletersnik pregleduje uradne mape v krajepisne svrhe. — Delo za Jugoslovansko Enciklopedijo je precej napredovalo. — Publikacije za l. 1910. so natisnjene in se bodo v 10 dneh začele razpošiljati: obsegajo 74 tiskanih pol. Nakažejo se honorarji pisateljem in urednikom. — Sklepa se o rediziranih in nanovo došlih rokopisih. — Določi se program za l. 1911.: 1. Zbornik (z razno vsebino. Urednik dr. Ilešič.). — 2. Štrekelj, Narodne pesmi. — 3. Mencingerjevi »Zbrani« piši (Pugelj). — 5. Hrvatska knjižnica, V. zv. (vpoštev prihaža neka hrvatska novela ali »Moderna srbska lirika« — eno kakor drugo bi izdali skupno »Mat. Slov.« in »Mat. Hrv.) — 6. Knezova knjižnica (dr. Iv. Lah, Brambovc, II. del). — 7. Slovanski Životo-

stvi (naslov knjigi se še določi), kakor: Šuman, Gogoli, Obradovič, Mácha, Tolstoj (ki mu je izdati en posebno značilen spis v celoti), ev. tudi Medved, Orzeszkova, Konopnicka. — Doslej je plačalo nekako 3600 članov.

Danes, dne 5. decembra 1910
Miklavžev večer v Nar. domu v Celju.

Štajerske novice.

Razmere pri 87. pešpolku v državnem zboru. Socijalnodemokratski poslanci Resel, Pongratz in tov. so stavili na deželnoobrambne ministra sledečo interpelacijo: Pred dvema mesecema je bil poddesetnik Feliks Tovornik od 87. pešpolka izročen tržaški garnizijski sodnji, ker so našli pri njem stenografično skico nekega članka, ki je bil objavljen v »Narodnem Dnevniku«. V dotičnem članku se je poročalo o raznih nerednostih glede nakupa in prodaje neke slame. Poddesetnik Tovornik ne stoji s člankom v nobeni zvezi in ga je samo iz radovednosti in šale za sebe stenografiral. Kakor smo zvedeli, je Tovornik obdolžen »izdaje vojaških tajnosti«, ker se smatra, da je on pisal dotični članek. Kakor se iz aktov razvidi, Tovornik odločno zanika, da bi bil s člankom v kaki zvezi. Kako nedostopni so proti njemu dokazi, se razvidi iz tega, da garnizijsko sodišče tudi v drugi smeri išče pisca dotičnega članka. — Dolgi preiskovalni zapor Tovornika dokazuje, kako brezobzirno se pri tržaškem garnizijskem sodišču postopa napram osebnosti in zdravstvenemu stanju vojaštva. Samo na podlagi domnevanja je pridržan poddesetnik Tovornik na mesec v preiskovalnem zaporu in tako izpostavljen vsem fizičnim in duševnim škodam, ki so posledice tega zapora. Podpisani stavijo vprašanje: Ali je deželnoobrambni minister pripravljen ukreniti, da se proti poddesetniku Tovorniku od 87. pešpolka od garnizijskega sodišča uvedena preiskava vodi objektivno in kakor najhitreje izvede? (K temu samo pripominjamo, da se pripravlja o razmerah pri 87. pešpolku tudi še daljša interpelacija. Op. uredn.)

Vse one cenj. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za »Narodni Dnevnik«, opozarjamo zopet vlijudno tem potom, da store to v kar najkrajšem času. Pri vplačevanju naj se blagovoli vedno pripisati številko, ki je ima ovojnica. Upravništvo.

v Sodnijska imenovanja. Za okrajnega sodnika v Celju je imenovan sodnik dr. Fr. Krantič istotam. — Prestavljen je okrajni sodnik dr. Dolezell (alias Doležal) iz Konjic v Ptuj in glasoviti okrajni sodnik Alfons Gallinger iz Velikoveca v Celje. K tem imenovanjem se še povrnemo.

Telovadba »Orlov« v Petrovčah se je vršila včeraj 4. t. m. ob 3. uri pop. Pred kakimi 90 gledalci je otvoril program kaplan Fr. Jehart z govorom, v katerem se je zahvaljeval kmetom, da so bili tako naklonjeni (!) mladim »Orlom«, da so jih zastoj (a z veliko nevoljo) vzeli na stanovanje in hrano. Za njim je govoril neki Jeločnik iz Ljubljane. Povdarjal je, da se čuki bojujejo, telovadijo itd. vse v »znamenju križa« (glej slučaj župnika Šorna!). Vedel je celo povedati, da je oče (!) »Orlov«, znani dr. Evangelist Krek, našel v sodnijskih aktih, da naša katoliška mladina nič več (tako) ne popiva in se ne pretepa, kot se je včasih, in to vse da je pripisovati organizaciji »Orlov«. (Smeje med onimi, ki čuke natančneje poznajo.) Vsek je bil sedaj radoveden, kako bodo šele telovadili, ako že znajo tako lepo govoriti. Po njihovi ponižnosti bi vsak sklepal, da bo njih delo še lepše. Pa kakor vselej je, bila tudi tokrat lastna hvala, cena mala! Telovadba je obsegala: drog, bradljo, skok z en-

— Daj nam dobro letino, vina in sadja obilno, napolni nam žitnice, živino nam čuvaj pred ujmo!
— Po vaših željah! Pa nič drugega?
— O, še nekaj, sveti Miklavž!
— Povejte, kaj?
— Nekaj lepega, nekaj velikega nam daj!
— A kaj je to?
Molčijo valovi črnega ljudstva!
— Stopiva bliže! zapove Miklavž hudičku in po bliskovo šineta k zemlji.
— Povejte mi torej kaj si želite lepega, velikega?
— Ne vemo, ne vemo! se čuje mrmranje od gor do gor.
— Če ne veste... Pa kaj se premetuješ, hudiček? vpraša Miklavž hudička, ki je postal nemiren.
— Zvezda nebeška, sveti Miklavž, jaz vem, kaj bi rado to ljudstvo! govori hudiček in se priljema za rogove.
— Kaj bi ti vedel?
— Zdi se mi, da sem bil tu doma... kakor v sanjah se mi zdi, da sem živel nekoč med tem ljudstvom. Zato vem, kaj bi rado, v dušo ga poznam!
— No?
— Svobode si želi, pa je še premajhno, ne more izgovoriti te besede.
— Svobodomislec, potepuh, liberalc, predrznost peklenka! se je razhudil sveti Miklavž in zamahnil s škofovsko palico pa našem priprošnjiku, po dobrem hudičku.

— Milost, milost! je kričal hudiček in se zaril z rogovjem v zemljo.
— Vstani! Pojdiva dalje, in ne delaj neumnosti!
Šla sta med dolgimi vrstami. Do tal se jima je priklanjalo ljudstvo. V svetem strahu je trepetala pred tema vladarjema naših src.
Ustavljala sta se pri vsaki skupini. Sveti Miklavž je povpraševal po željah stanov in se marsikje marsikomu nasmehnil. Hudiček je pa žalostno gledal in se kesal, da je predlagal Slovenijo prvo. Najbolj žal pa mu je bilo, ko sta pristopila h grupi slovenskih pisateljev.
— A, kaj pa vi? se je nasmehnil Miklavž močno.
— Kos kruha in pa svete inspiracije, za letos dovolj!
— Vsaka krščanska skromnost je hvalevredna, izpolnijo se vaše želje! jih je pohvalil Miklavž in jezno pogledal hudička, ki se je jokal.
Skoro vsakemu je izpolnil njegove želje, lahko je bilo, kajti tudi v željah so naši ljudje zelo skromni. Ko sta pristopila k zaljubljenemu paru, za katerim je stala straža sokoljih pogledov, se je Miklavž začudil in se skoro raztogotil:
— Kako si še vidva upata kaj želeli?
— Brez straže! sta prosila onadva in povsila oči.
— To pa ne, straža je zmiron: dobra! je rekel Miklavž in podaril straži goldinar. To priložnost je porabil hudiček in jima zašepetal rešilno sred-

stvo. Lica so se jima zjasnila in njiju pogleda so bili polni sreče.

Hudiček je bil ves nor, da je storil vsaj nekaj dobrega. Skakal je zdaj po eni, zdaj po drugi nogi, prekopicaval se in se zmirom bolj oddaljeval od svetega Miklavža, ki se je zatopil v presladke pogovore s pobožnimi devicami. Slednjič se je vzdignil do oblakov, in ko se je Miklavž po njem ozrl, ga ni bilo več. Strah je postalo svetega Miklavža, kaj bo počel nocoj brez hudička po širnem svetu. Premišljeval nekaj časa, kaj bi počel, potem pa je togotno odkreval proti nebu.

— Oče in Gospod, hudiček mi je ušel! je tožil Miklavž.

— Hm, saj jih je še več! — Kje sta pa bila? je vprašal usmiljeni Bog.

— V nekaki Sloveniji!

— V Sloveniji? Aha, že vem! A kako je tam?

— Vse dobro. Ljudje pobožni, skromni, ponižni, čedno ljudstvo. Upornega duha ni veliko...

— Že dobro! je dejal strogo in udaril z rogo ob tla. Švignil je plamen iz tal in se hipoma spremenil v lepega hudička.

— Ti pojdeš nocoj z Miklavžem! Ubogi slovenski hudiček mu je ušel, ti pojdi!

Priklonila sta se in izginila. V nekaj trenutkih sta preletela vsemir in prišla na zemljo. Miklavžu se je zdelo, da je ta hudiček veliko gibčnejši in veliko bolj dovzeten za krščansko maniro.

A. Novačan.

kratno menjavo in za nameček čukarski unikum takozvani »moreško« in pa rajalni pohod. Na račun orodne telovadbe, ki je bila milo rečeno pod vsako kritiko, se je od časa do časa med gledalci razlegal glasen krohot. Slišale so se vedno primerjave med telovadbo Sokofov in pa Orlov, in povpraševalo se je začuden, če ne znajo nič boljšega. Ne, ne znajo več, to ste videli že vse, saj to so novi »nadčuki«, torej najboljši izmed najboljših! — »Moreško« je izvajalo 20 Indijancev. Prosim, izraz je na mestu, saj tako so jih imenovali somišljeniki sami. Moreško je nekaka bojna igra in kot taka zahteva tudi eksaktnost in premišljenost v gibih in udarcih. A tukaj si videl namesto izpadov le neko poskakovanje, ki je delalo le velik šunder in namesto kratkih udarcev nekako brušenje. Menda so predstavljali kralja Matjaža, ko je na podstrešju brusil meč! Konec je bil rajalni odstop, na kar se je marsikdo oddahnil. Bilo je zares mučno za vsacega, ki je že videl kedaj vzorno sokolsko telovadbo. Ugleda si čuki v Petrovčah niso pridobili. Bilo jih je komaj 30 — a to iz vseh kotov ljube Spod. Štajerske. Vesela je njihovega obiska morda edino Fanika, pri kateri so nekaj pokupili »za Miklavža« — kmetje so se nadležnih »gostov« prav radi znebili.

Par besed v pojasnilo in obrambo »Prve češke splošne zavarovalnice na življenje«. Znano je, da je »Prva češka« sprožila pri nas na Slovenskem idejo zavarovanja v prid Ciril-Metodovi družbi. Počasneje, ko se je mislilo, napreduje cela ta akcija, nekaj pač zato, ker prevladuje prepričanje, da je boljše, če se gotov znesek plača CMD takoj, — misli in pravi se tako — a stori se potem navadno ite — nekaj pa tudi vsled tega, ker se je začela proti »Prvi češki« ponekod na Slovenskem neosnovana gonja. Najprej se je očitalo zavodu, da je le filijalka »Assicurazioni generali«, pozneje se je vedelo povedati, da je zavod popolno odvisen od laškega in nemškega kapitala. Resnici in dobri stvari na ljubo pa moramo povedati, da je »Prva češka« popolno samostojen češki zavod, v njega upravnem svetu so le odlični češki možje (kakor poš. Fiedler). Večino delnic ima češka obrtna banka. Kot ustanovnica, večjo množino jih ima tudi osrednja češka hranilnica. Je to prva slovanska delniška zavarovalnica, na katere zdravi in velikanski razvoj že koj v prvih letih obstoja lahko z veseljem gledamo. Ako na Slovenskem kar dva slovanska zavarovalna zavoda (Slavija in Prva češka) delujeta, je le pozdravljati, želeli je le, da bi se predvsem borili proti tujim zavarovalnicam, ne pa da skušamo z neresnicami ovirati delo »Prve češke«, kakor se to godi ponekod ter se tako bega ljudi. Da je upeljala »Prva češka« zavarovanje v prid CMD, da kolkuje vsa pisma z narodnim kolkom in vse slovenske police z narodnim kolkom po 1 K v prid slov. šolske družbe, da jo najdemo v vrsti naših »CM brambovcev«, je to le hyale vredno delo, da služi zavodu tudi v reklamo, je umevno, simpatična pa nam je doslednost in radodarnost, s katero se spominja naše šolske matice. Zadnji čas je sklenila »Prva češka« tudi pogodbo z učiteljstvom, kar le pozdravljamo.

v Iz Celja. Prihodnjo nedeljo uprizorijo naši diletanti »Dolskega župnika« od Anzengruberja (»Der Pfarrer von Kirchfeld«). Podrobnosti še pričakujemo.

Elsnerjev naslednik. Za provizoričnega sodnega inšpektorja pride na Elsnerjevo mesto za Celje Maribor, Ljubljano in Novo mesto nadsvetnik v Celju Adalbert Kotzian.

Novo posojilo štajerske dežele. Delavska zavarovalnica v Gradcu je sklenila posoditi št. jerski deželi en milijon kron pod pogojem, da to dovoli ministerstvo.

Iz Vojnika. Pred kratkim so napadli 3 neznani fantalini pos. Franca Pungerca iz Lahovne v gozdu, ga vrgli na tla in preiskali. Našli so le mal znesek denarja in z njim odkurili. Dan pozneje so napadli pos. Babiča, kateri pa se jim je s palico ubranil. Nek fantalin je napadel v istem gozdu tudi posestnico C. iz Lahovne, da bi jo posilil. Dosedaj še se ni posrečilo prijeti teh nasilnežev.

Iz Konjic. (Surova sinova.) Pred nekaterimi dnevi sta prišla sina posestnika Arbeiterja v oplotniški občini zvečer domu. Sin Peter je začel očeta psovati in je konečno davil ubogega moža tako dolgo, da se je skoraj zadušil. Potem ga je sunil s tako močjo proti oknu, da je razbil šipe in konečno sta zbratom Gašparjem vrgla očeta pred hišni prag. Oba suroveža so zaprli.

Iz Sevnice. Orožniki so prijeli tu dva begunca iz ljubljanske prisilne delavnice, katara sta dvema kmetoma v okolici pokradla denarja in obleke v vrednosti 300 K.

v Iz sodnijsko-pisarniške službe. Deželna višja sodnija v Gradcu je imenovala sodnijskega oficijala pri okrožni sodniji v Mariboru Antona Pangračiča sodnijskim nadoficijalom pri okrajni sodniji v Velikoven.

v Deželni odbor je imenoval zdravniškega asistenta na otroški bolnišnici v Gradcu dr. Ferdinanda Kuneja zdravnikom na bolnišnici v Slov. Gradcu.

v Slovenskega urarja in krojača se išče za mesto na Sp. Štajerskem. Kje, pove uredništvo našega lista.

v Iz Slovenske Bistrice poročajo listi: Našemu okrajnemu zastopu je že meseca julija 1910

potekla triletna funkcijska doba. A niti njegov načelnik, v Mariboru blizu glavarja stanujoči notar dr. Wiethaler, še manj pa okrajni glavar pl. Weiss, se ne zmenita za to, da bi se razpisale nove volitve. Znamenito je, da še sedaj v decembru niti računi za leto 1909 niso gotovi, ni se še postavil proračun za leto 1911. itd. Wiethaler-Weiss-Stiegerjeva partija bi rada potom sedanje slovenstva in kmetom nasprotujoče večine poslala v okrajni šolski svet za dobo šest let nove člane, ki bi se izvolili potom nemško-nacionalne meščanske večine. A topot se je nasprotnik hudo urezal. Dobra tretjina članov okrajnega zastopa je odložila svoje mandate in s tem napravila zastop nesklepčen. Odložili so svoja mesta: vsi zastopniki kmečkih občin, od njih izvoljeni okrajni odbor, en član veleposestva, dva zastopnika trških občin Studenci in Makole in celo en zastopnik mesta Slovenske Bistrice. Vsi so poslali ckr. mariborskemu okr. glavarstvu skupno izjavo, da vsled nepostavnega ravnanja okrajnega načelstva odlagajo svoje mandate. Zanimivo je tudi, da slavno mariborsko okr. glavarstvo niti ni že dozdej razpisalo nadomestne volitve po mesecu juniju 1909 umrlem članu okrajnega zastopa g. Francu Mlakarju. Naše poslance prosimo, da na pristojnem mestu opišejo delovanje mariborskega glavarstva in njega zaljubljenost v nemške nacionalce.

v Brezsrčna mati. Dne 1. dec. je pripeljala v Maribor neka ženska iz Bregence 3 otrok, katere je njihova mati, neka v Št. Jakob v Slov. gor. pristojna dekla Dušič zapeljala v Kolin ob Reni in je tam brez kruha in strehe pustila. — Nemške oblasti so spravile deco v Bregenc in od tam so jih spravili po izgonu v Maribor in potem k Sv. Jakobu v Slov. gor.

v Iz Slovenske Bistrice. Po Čitalnici prirejeni zabavni večer dne 27. m. m. imel je za naše razmere še dosti lep vspeh. Uprizorili ste se veseloigri »Stara mesto mlade« in »Čitalnica pri branjevki«. Da ste igri ugajali, je v prvi vrsti zasluga gospoda Merdiča iz Maribora, ki je gostoval v obeh igrah. To velja seosebno o »Čitalnici pri branjevki«, sami ob sebi zelo suhoparni igri brez prave vsebine, kateri pa je g. Merdič (Korfula) pridal dosti zdravega humorja ter ji pripomogel s tem do vspeha. Splošno so bile vloge dobro razdeljene in smo se kar divili sigurnosti, s katero so nastopili v tem slučaju naši domači diletanti. Gospa Založnikova (Repkowska, Kosmačica) je nam že znana kot dobra gledališka moč, ki se hitro vživi v vsako vlogo. Tudi gospica Danica Starovašnikova (Želinska, Charlotta) ni novinka in je kakor navadno tudi sedaj igrala izborna, posebno kot Želinska. Na novo so nastopili gospica Janežičeva (Cenka), g. Damšak (dr. Jelovski) in g. Steinberger (Steblovski, Ostrovhar), ki so vsi rešili svojo nalogo z največjo preciznostjo. V manjših vlogah sta nastopila g. Rožič in gospica Minka Avstrijska. — Gospa Hribarjeva je za svoja solospesa žela splošno pohvalo. Spremljala jo je na glasovirju gospica Lizika Serajnikova. Med posamezniki točkami igrali so pohorski šramlerji. Kar se tiče obiska, omenimo pohvalno Mariboržane, ki so nas posetili v precejšnjem številu, ravnotako pa moramo grajati slovensko občinstvo iz bližnjih krajev, ki je to slavnost popolnoma prezrlo. Da kmetstvo ljudstvo ni prišlo v večjem številu, je zasluga g. kaplana O., ki je po šolarjih agitiral zoper slavnost, koje čisti dohodek je namenjen ravno za — šolarje. Kaj strankarska zavist vsega ne storil Sicer pa sme »Miklavžev odbor« biti precej zadovoljen z vspehom tega večera, ki je vrgel nad 130 K za uboge šolske otroke. Hvala Vam vsem, ki ste se potrudili za to prireditve, hvala posebno zunanjim sotrudnikom! »Miklavžev večer« bo pri nas letos 8. tega meseca zvečer v hotelu Avstrija, kjer bodo tudi obdarovani ubogi slovenski šolarji.

v Mariborska moška C. M. podružnica je odposlala meseca listopada v Ljubljano sledeče prispevke: Narodni davek (nabr. g. Majer) 40 K. Nabiralnik v Medenovi gostilni »Pri pošti« 23, v Nar. domu 16, v Čolnikovi gostilni 2, v Šparovčevi gostilni v Podovi 2 in pri g. Rapocu 1 K. Darilo g. dr. Fr. Rosina 20 K. Skupaj 104 K. Nabiralnik v »Nar. domu« je nesel lani enakega meseca 33 K.

Druge slov. dežele.

v Imenovanje na Kranjskem. Okrajni sodnik dr. Oto Papež v Ljubljani je imenovan za deželno sodnega svetnika na dosedanjem mestu. —

Davčni upravitelj Karel Taučar v Krškem je imenovan za višjega davčnega upravitelja za službeno okrožje finančnega ravnateljstva v Ljubljani. — Praktikanta tukajšnje tobačne tovarne Pavel Gerčar in Franc Golob sta imenovana za asistenta. — Višji gozdarski komisar Karel Jelen v Ljubljani je poklican v poljedelsko ministarstvo.

v Dinamična eksplozija. V Zagorju ob Savi je dne 3. tm. v kamnolomu nastala eksplozija zmrznjenega dinamita. Strelni mojster Fran Češnovar je bil na mestu ubit, dva delavca težko, dva pa lahko poškodovana.

v Hladilnice v Trstu. Na Molo San Teresa bode zgradila privatna družba velike hladilnice, kjer se bo moglo hraniti argentinsko meso.

v K spravi v narodno-napredni stranki na Kranjskem. Ostri osebni spori, ki so se pred meseci vršili med pristaši narodno napredne stranke na Kranjskem, so se včeraj poravnali v tem oziru, da se je dalo tudi dr. Oražnu popolno zadoščenje za krute žalitve, ki so po krivici padle nanj. Na izrednem občnem zboru »Političnega društva za dvorski okraj« se je namreč včeraj soglasno in ob velikem odobravanju sprejela na predlog strankinega predsednika dr. Tavčarja resolucija, v kateri se izreka dr. Oražnu neomajano zaupanje. V drugi resoluciji pozivlja občni zbor dr. Oražna, da se zopet aktivno udeležuje političnega življenja.

Mestna hranilnica ljubljanska izkazuje stanje hranilnih vlog koncem mesca novembra 38.587.934 kron.

»Ljubljanska kreditna banka« izkazuje skupno stanje vlog koncem novembra 12.043.055.37 kron.

Izlet novomeške mladine v umetniško jubilejno razstavo. Dijaki novomeške gimnazije so priredili pod vodstvom g. prof. Šerkota izlet v Ljubljano, kjer so si ogledali umetniško razstavo v Jakopičevem paviljonu in lovsko razstavo v mestnem domu.

Delitev ženskega učiteljišča v Gorici po narodnosti. Italjanski drž. posl. Ussai je stavil te dni v poslanski zbornici interpelacijo, v kateri vpraša naučnega ministra, je-li voljan storiti vse potrebno, da se že začetkom šolskega leta 1911/12 izvrši delitev goriškega ženskega učiteljišča po narodnosti in sicer tako, da se ustanovita dve samostojni učiteljišči, jedno slovensko in jedno italjansko.

Tiskarno v Krškem je prevzel g. Höfler, doslej faktor ljubljanske »Zadružne tiskarne«.

Bivši krški škof dr. Kahn se nahaja sedaj v Opatiji.

Ustanovni občni zbor hrvaškega častnikarskega društva se vrši 18. t. m. v Zagrebu.

Ban Tomašič za hrvaško šolstvo v Istri. — Tomašič je podaril iz sredstev hrvaške vlade Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro 5000 K.

Krajepisna imena. V tekočem letu so dozdej za »Matico Slovensko« nabrali zbirke krajepisnih imen naslednji gg.: E. Bohinc, nadučitelj v Cerkljah na Dol., A. Škulj, nadučitelj v Trzihu, J. Bernot, naduč. v Vel. Podlogu; s Koroškega M. Krejčič, župnik v Štebnu in I. Horvat, naduč. v Goricah, dalje dijaki: Ant. Matelič z goriške gimnazije (VII.), Al. Vovk (VII.), Fel. Gregorec, H. Tschamernik, Jak. Gerčar, Fr. Peček (VI.), z II. gimnazije (izročil g. prof. Wester) in Fr. Vavpotič (VIII.) s I. gimnazije ljubljanske (izročil g. dr. Žmavc). Vsem tuimenovanim gospodom izreka v imenu Matice Slovenske njen zemljepisni odsek iskreno zahvalo za njih trud in prizadevanje.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

CAR NIKOLAJ V SOFIJI.

Belgrad, 5. dec. »Tribuna« poroča iz Sofije, da se govori v bolgarskih dvornih krogih o obisku carja Nikolaja v Sofiji, ki bi trajal kake 3 dni.

PRESTOLONASLEDNIK NE ODLOŽI PROTEKTORATA AVSTRIJSKEGA DRUŠTVA ZA POVZDIGO VOJNE MORNARICE.

Dunaj, 5. decembra. Korespondenca »Wilhelm« zatrjuje, da je poročilo ki je bilo te dni razširjeno po listih o odložitvi protektorata prestolonaslednikovega nad avstr. društvom za povzdigo vojne mornarice, absolutno neresnično.

DVOJE NOVIH MINISTERSTEV NA KITAJSKEM.

Peking, 5. decembra. Oddelka za armado in vojno mornarico se spremenita v samostalni ministertvi. Mnogi smatrajo to za znamenje, da se upelje na Kitajskem ustavna era.

VELEIZDAJNIŠKE OBRAVNAVE.

Dunaj, 5. decembra. Danes se prične obravnavo proti Colpiju, Danteju in tovarišem radi vojninstva v Avstriji na korist Italije, radi razlajanja veličanstva, radi skrivanja razstrelilnega orožja in radi razpečavanja veleizdajniških spisov. Obravnavo bo trajala v celem 5 dni.

Gradec, 5. decembra. Pred porotnim sodiščem v Gradcu kot delegiranim sodiščem se je pričela danes porotna obravnavo proti 13 osebam, cd katerih je 12 iz Trsta in 1 iz Gorice. Obtožene so veleizdaje s tem, da so hotele nabrati prostovoljcev

za napad Lahov na italijanske kraje v Avstriji. — Ena oseba je obtožena tudi razžaljenja veličanstva.

SLOVANSKA AVIJATIKA.

Sofija, 5. decembra. Letalnih poskusov ruskega avijatika Maslenikova so se udeležili tudi car Ferdinand, prestolonaslednik Boris in princ Ciril, ki so se drug za drugim udeležili poletov. Izkrčavanja so se izvršila brez vsake nezgode.

NADALJEVANJE ČEŠKO - NEMŠKIH SPRAVNIH POGAJANJ NA DUNAJU.

Olomuc, 5. decembra. Kakor poroča glasilo poslanca Hrubana »Našinec«, je bil načelnik enotnega češkega kluba biv. min. dr. Fiedler določen za prvega contra-govornika v proračunski debati in kot tak tudi vpisan. Dr. Fiedler pa bo nastopil kot govornik šele potem, ko pade odločitev v enotnem češkem klubu o tem, ali naj se češko-nemška pravna pogajanja na Dunaju nadaljujejo ali ne. Upa se, da se doseže sporazumljenje in da ne nastane nikaka disharmonija.

IZGREDI V TRIDENTU.

Trident, 5. decembra. V pozni noči je izvršilo več opitih ljudi v restavraciji Rebecino jako velike izgrede. Nekateri od njih so se spravili nad nek plakat, ki je visel v restavraciji in na katerem je bila tudi podoba našega cesarja, ter so plakat popolnoma raztrgali. Pri tem so strahovito razgrajali. Poklicana je bila policija, vendar so razgrajalci zapustili prej lokal, predno je došla policija tja. Drugi dan je policija poizvedovala o izgrede in dosedaj 5 od njih aretirala.

K VOLITVAM NA ANGLEŠKEM.

London, 5. decembra. Unijonisti niso včeraj dosegli pri volitvah tako lepega uspeha kakor so ga pričakovali. Do pol 3. ure zjutraj je bilo izvoljenih 51 liberalcev, 62 unijonistov, 7 socialistov in 5 Redmondistov (Ircev). Liberalci dobijo doslej 4, unijonisti 7 mandatov. — Vendar pa, ako ostane razmerje isto, bo vlada došla v zelo mučen položaj, ker volilstvo, dasi tudi voli liberalno, ne mara, da bi se liberalna večina sestavljala s pomočjo Ircev. Vlada Asquithova bo potem najbrže primorana demisionirati. Med volilstvom vlada tuintam velika nevolja, da se vrše volitve baš pred Božičem, ob času živahne kupčije, ki sedaj trpi vsled agitacije in splošne vznemirjenosti.

IZ PORTUGALSKEGA.

Lisabon, 4. decembra. Sodi se, da se sestane velika ustavodajna skupščina šele meseca aprila.

KOLERA V CARIGRADU.

Carigrad, 4. decembra. Kolera se širi v mestu naprej. Vsak dan se javi kakih 15 novih slučajev kolere.

POSKUSI ZA BREŽIČNO TELEFONIRANJE.

Pariz, 5. decembra. Med dvema francoskima vojnima ladjama so napravili na daljavo 150 km poskuse z brezžičnim telefoniranjem, ki so izborni uspeli. Slišalo se je jako jasno in lahko. Z neke druge ladje so napravili z močnim električnim tokom poskus za motenje občevanja, ki pa se ni posrečil.

ANGLEŠKI KRALJ V SMRTNI NEVARNOSTI.

London, 4. decembra. Kakor poroča »Liverpool Daily Post«, je došel kralj Jurij na lov blizu Windsorja v smrtno nevarnost. Ob mraku je nekdo sprožil puško in krogla je letela le nekaj centimetrov daleč od kraljeve glave mimo. — Lov so takoj ustavili. Kralj je bojda zapovedal molčati o dogodku.

Narodni gospodar.

a Evropsko izseljevanje. Navada je, da se iz števil izseljencev sklepa na gospodarske razmere držav. V tem oziru bileži Nemčija jako ugoden rezultat. V razmerju s številom prebivalstva ne izkazuje razun Francoskega nobena evropska država tako malo izseljencev kakor Nemčija, kjer je leta 1909 prišlo na 10.000 prebivalcev povprečno samo 3'9 izseljencev. Sledijo Nizozemska (leta 1908) s povprečno 5'2 izseljencev, Švica (1908) z 10'3, Danska (1909) s 17'1, Finska (1908) z 19'4, Avstrija (1908) z 21'1, Švedska (1908) z 23'1, Ogrska, (1908) z 23'7, Belgija (1907) z 24'6, Norveška (1908) z 36'3, Španska, (1907) z 66'8, Portugalska (1907) z 74'2, Angleška in Irska (1908) z 74'2, Italija (1909) z 182'6 izseljencev na 10.000 prebivalcev. Za Rusijo, Rumunijo in Bolgarijo je znano samo število izseljencev iz nemških pristanišč. Leta 1909 se je isto značilo za Rusijo 89.718, Rumunijo 985, Bolgarijo 1069 oseb. Število nemških izseljencev iz Nemčije črez nemška in tuja pristanišča je l. 1909 znašalo 24.921. Skupno se je iz navedenih evropskih držav izselilo 1.350.000 oseb. Največji del izseljencev pride na Italijo (635.637 oseb), Veliko Britanijo in Irsko (263.199 oseb), Španijo (130.640), Avstro-Ogrsko, Rusijo, Portugalsko. Večina izseljencev iz Anglije in Irskega se je izselila v angleške kolonije, v prvi vrsti v Kanado, Indijo, Avstralijo in južno Afriko. Sicer pa se podaja največji del evropskih izseljencev v Zedinjene države. Leta 1908/09 se je izselilo v Zedinjene države iz Italije 182.218 oseb, iz Avstro-Ogrskega 170.191, iz Rusije in Finskega 120.460, iz Angleškega in Irskega 71.826, iz Nemčije 25.540, iz Švedije 14.474, iz Grškega 14.111, Norveškega

13.627 oseb. V Argentinijo je odpotovalo l. 1908 iz Španije 125.497, iz Italije 93.479 oseb, v Brazilijo l. 1908 iz Portugalskega 37.628, iz Španije 14.862, iz Italije 13.873 oseb, v Kanado l. 1908/09 iz Anglije in Irskega 52.901, iz Avstro-Ogrskega 10.615 oseb, v Kubo leta 1909 iz Španije 24.662 oseb. —

Po svetu.

v Belgrajska občina najme 15 milijonov posojila. Belgrajska občina je razpisala za 20. januar 1911 ofertne pogoje za najetje 15 milijonskega posojila, s katerim izvede kanalizacijo in vodovod.

v Dalmatinski frančiškani in stranka prava. Pred kratkim se je vršil v Splitu kapitel dalmatinske frančiškanske province, na katerem se je tudi izvolilo vodstvo province. Dalmatinski listi se bavijo s to volitvijo, ki ima čisto politični značaj, ker so v vodstvo bili voljeni izključno pristasi stranke prava, ki igrajo tudi v strankarskem življenju važno vlogo. S to volitvijo se potrjuje vesti, da se hoče v Dalmaciji stvoriti močna in trdna klerikalna organizacija pod plaščem stranke prava. Kakor znano, so drugim strankam pripadajoči posvetni duhovniki odstopili in se pridružili klerikalni organizaciji.

v Podučni jezik v ruskih ljudskih šolah. Ruska дума je sprejela zakonski načrt, vsled katerega se vpelje v vseh ruskih ljudskih šolah ruski pončni jezik. Samo veronauk se bo poučeval v materinem jeziku učencev. Čudno je, da se ni oziralo na najštevilnejši manjšinski narod v Rusiji, na Ukrajince ali Maloruse. Za Ukrajince, ki so se zbudili še-le pred par leti iz dolgega spanja k samostojnemu življenju, se začenja s tem zakonskim načrtom težek boj za varstvo narodnega čuta.

v »Doktorska diploma« Karla Maya. Kakor znano, je proti romanopiscu Karlu May-u naperjena kazenska obtožba radi krive prisega. Te dni je prišel v njegovo vilo »Shatterhand« draždanski državni pravdnik ter med drugim konfisciral tudi Mayevo doktorsko diplomu, ki se je izkazala za ponarejeno. Fabricirana je bila v Ameriki na neki fingirani »univerzi«, ki je bila prav za prav samo diplomatska tovarna. »Rektor magnificus« te »univerze« je bil neki brivski pomočnik.

v Kazen za poljub. Pred kratkim sta bila prestavljena ravnatelj višje dekliske šole v Segedinu dr. Karl Szimer in profesor literature dr. Edmund Bakos. Povod temu je bilo, da je profesor Bakos javno poljubil najlepšo učenko šestega razreda. Ravnatelj je zvedel o tem, a je vkljub svoji strogosti bil prizanesljiv profesorju, ker ima družino. Ko pa je zvedlo o tem naučno ministerstvo, sta bila oba kaznovana, Bakos je prestavljen na višjo realko v Temesvar, dr. Szimer pa za profesorja zgodovine na višjo realko v Segedinu.

»Plemeniti« pohotnež. Pri Bolcanu na Tirolskem se je vstrelil v prsi ter se težko ranil oženjeni veleposestnik baron Seyfariz. Motiv je bil strah pred kaznijo, ker je oskrnil več šolskih deklet.

Iznajdba poljskega zdravnika. Novi asistent v berolinskem domu za pohablence dr. Ireneusz Wierzijski je konstruiral aparat, ki omogočuje nastavo obvez z mavcem pri operacijah brez vsake nevarnosti.

Češki poslanec dr. Henrik Štemberka, edini zastopnik čeških realistov v češkem deželnem zboru, je javil izvrševalnemu odboru češke napredne stranke, da odloži svoj mandat kot češki deželni poslanec in se odtegne javnemu življenju. Ta rezignacija je posledica diferenc med dr. Štemberkom in vodstvom češke napredne stranke. Dr. Štemberka je pred nekaj časom vstopil v deželnozborni klub radikalnih in narodno-socialnih poslancev, čeravno je vodstvo realistične stranke izjavilo soglasno svojo nezadovoljnost. Sedaj je konflikt z odstopom dr. Štemberka poravnal.

Razlastitev poljskih posestev. Nemški listi se vedno bavijo z razlastilnim vprašanjem. »Leipziger Tagblatt« trdi, da se bo razlastilni zakon v najkrajšem času uveljavil in da se bo pri tem upoštevalo samo poljsko veleposestvo. »Hamburger

Nachrichten« pravijo: Opozoriti moramo na izjavo državnega kancelarja proti nekemu politiku pred nedavnim, da se mora v politiki vzhodnih dežel začeti resno baviti z mislijo nakupa nemškega veleposestva, da se z istim ustanove nemške malomestne naselbine. Tudi na ta način bi se utrdilo nemštvo na vzhodu.

Prepir za Crippenovo zapuščino. Za Crippenovo zapuščino je nastal prepir. Mis Le Nevé je najela nekega odvetnika v Bristolu proti zahtevam polsestre umorjene soproge dr. Crippena, Belle Elmore. Tudi ena v Ameriki živeča sestra Belle Elmore stavi zahteve.

Državnozbornske volitve v Nemčiji. Berolinska »Tägliche Rundschau« je zvedela iz krogov zveznega sveta, da se bodo nove volitve v nemški državni zbor vršile v drugi polovici l. 1911.

v Nemški jezik v turških šolah. Bolgarski poslanik v Carigradu Sarafov je protestiral proti temu, da je Turčija uvedla nemški jezik v turške šole. Prej je bil v njih bolgarski jezik obilgatni predmet, a sedaj je odrinjen in na njegovo mesto uveden nemški jezik.

Obrambni vestnik.

Družbi sv. Cirila in Metoda sta darovala za miklavževo Gajimir in Dušan Pipenbacher vsak po 5 kron, skupaj 10 K. Ta mlada rodoljuba bodeta prijetno miklavževala v družbi ljubljenih roditeljev, privoščita pa mladim slovenskim bratcem in sestricam ob mejah tudi nekaj tega veselja.

G. Fr. Stele je pripeljal iz Kamnika celo vrečo — več kot en mernik — rabljenih pošt. znamk in stanjola. Pri nabiranju so mu pomagale razne gospice in gospodje — in seveda odlikovali so se zopet naši malčki.

Iz Severne Amerike, Winter Quarters, je poslal g. Anton Terbovc rabljenih pošt. znamk in prav ljubeznivo pismo, ki svedoči o vzglednem rodoljubju pošiljačevem. V Winter Quarters imajo naši rojaki podružnico sv. Cirila in Metoda št. 9., ki šteje že 71 članov in članic, nekaj jih še pristopi. Na glavno podružnico v Novem Jorku št. 1. so odposlali letnine 35.50 dol. G. Terbovc obeta, da hoče tudi v bodoče pri vsaki priliki delovati za našo miljeno šolsko družbo in nam pošilja prav lepih pozdravov. Mi g. Terbovcu hvaležno odzdravljamo, g. Steletu in njegovim sodelavnikom ter vrlima Gajimiru in Dušanu Pipenbacherju se prav iskreno zahvaljujemo. Živio!

Družba sv. Cirila in Metoda ima še dokaj božičnih razglednic v zalogi. Cena je nizka. Prosimo naročil.

Loterijske številke.

Trst, dne 3. novembra 1910: 13, 16, 90, 24, 84.
Line, " " " " 60, 12, 61, 38, 24.

Učenka

14 letna, krepka in zdrava, z dobrimi spričevali se sprejme takoj v večji trgovini z mešanim blagom. Znanje obeh deželnih jezikov. — Ponudbe se naj pošljejo na upravnništvo tega lista. 649 3-1

Dve separirani, elegantni in solčni meblirani

sobi

v Celju, Šolska ulica šte. 21, II. nadstropje, se oddata samcem s postrežbo in hrano ali brez hrane takoj s 1. decembrom ali pozneje. Vpraša se pri Mari Farčnik ravnotam. 649 3-3

297 — 37

Šubičeva slika

Franceta Prešerna

ter Groharjev

∴ Primož Trubar ∴

v okvirju ali brez okvirja se dobita v Zvezni trgovini v Celju. Velika zaloga najrazličnejših svetlih in modernih slik. Portreti slavnih pisateljev, muzikov itd. Ceniki na zahtevo franko.